
Willy Courteaux

Redactioneel

Dit nummer concentreert zich niet uitsluitend of in hoofdzaak op één enkel thema. Naast twee losstaande artikels behandelen we diverse aspecten van twee onderwerpen.

Het eerste thema is brandend actueel: de vereniging van beide Duitslanden. Onder de titel «*De revolutie had de juiste verliezers, zal ze nu ook de juiste winnaars hebben?*» levert Prof. Manfred Kossok een aantal «*Overwegingen vanuit historisch standpunt*». Naar deze filosofisch-politieke denkoefening zal men ook later nog terug kunnen grijpen, want ze gaan heel wat verder dan de onmiddellijke problemen van de Duitse eenwording en betekenen een belangrijke bijdrage tot het denken over de toekomst van Europa en het belang daarin van het «nieuwe» Duitsland. Het tweede artikel is van de hand van Prof. Rudi Mondelaers: «*De sociaal-economische problemen van de overgangperiode in de Oost-europese landen.*» Het is de tekst van de bijdrage van prof. Mondelaers op een colloquium, georganiseerd door het CEPESS. De niet bepaald optimistische prognoses van de econoom werden in het debat achteraf onder vuur genomen door de deelnemers, maar in de maanden die daarop volgden werd steeds duidelijker dat de ontwikkeling in de richting gaat die door prof. Mondelaers werd aangewezen. Zijn bijdrage heeft dus niets van haar actualiteit verloren.

Een tweede thema, waarvan in dit nummer drie aspecten behandeld worden, zouden we kunnen omschrijven als «de smalle marges van onze democratie». Daarmee wordt het volgende bedoeld: men gaat ervan uit, dat een van de belangrijkste eigenschappen van het parlementair meerpartijen-stelsel erin bestaat dat de mogelijkheid tot verandering inherent is aan het systeem. Maar is dat zo, en indien ja, in welke mate?

Men stelt vast dat een van de basiselementen van de maatschappij, de economische factor, grotendeels aan de democratische besluitvorming ontsnapt. De belangrijkste beslissingen worden niet in het parlement genomen, maar in de kleine, besloten cenakels van het internationaal financiewezen, de multinationale monsterbedrijven (denken we vandaag maar aan de prijs van de olie), de banken, de holdings,... De marges waarbinnen de politiek op dit terrein nog enige bewegingsvrijheid heeft, zijn wel bijzonder smal geworden. Vanuit deze optiek behandelt Alex Eugenio Fernandez Jilberto de situatie in Latijns-Amerika: «*De stille revolutie van de neo-liberale herstructurering*», met de rol die daarin wordt gespeeld door het Internationaal Monetair Fonds.

Smalle marges vinden we echter ook op andere terreinen dan het economische. In de jaren zestig en zeventig maakte men het verschijnsel mee, dat in allerlei instellingen en organisaties krachten van vernieuwing en verruiming aan het werk waren. Vastgeroeste opties, opinies en doelstellingen werden in vraag gesteld, nieuwe oriëntaties werden van onder af gestimuleerd. Vandaag zitten we volop in een periode van restauratie, de herbevestiging van «oude waarden» die als belangrijkste hoedanigheid hebbendat ze oud zijn. Daarvan vindt men in dit nummer twee voorbeelden. In «*Een onvoltooid Oedipuscomplex: de Vlaamse Basiskerk tussen recuperatie en marginalisatie*» analyseert Geert Kerkhofs wat zich op dit ogenblik binnen de Katholieke Kerk afspeelt. En in «*De moeizame en lange weg van een progressief militant in de kristelijke arbeidersbeweging*» beschrijft P. Van Trier de lotgevallen van de vernieuwende krachten binnen het ACV en het ACW.

De verderschrijdende versmalling van de «marges» speelt zich nog op een groot aantal andere terreinen af, en het thema is hiermee ook niet afgesloten. We willen in latere nummers nog meer voorbeelden behandelen van deze duidelijk aanwijsbare trend naar verstarring en verenigen, en het verzet daartegen.

Naast deze twee thema's is er nog een bijdrage van André Mommen over een eveneens actueel thema, «*Trombone of trombose? Of de dubbelzinnige strijd voor arbeidstijdverkorting*», waarin hij een overzicht geeft van wat er zich in deze problematiek de afgelopen jaren heeft afgespeeld. Verder bieden wij U nog een bijdrage van William Denayer die een onderzoek instelt naar het vermeende «antisemitisme» van Marx zoals dat tot uiting heet te komen in zijn geschrift «*Zur Judenfrage*»: «*Marx' Zur Judenfrage en het gebruik van deze tekst binnen de Duitse socialistische partij*».

Tot slot is er nog een boekbespreking van André Mommen.